

Architectuur N.L

INTEGRAAL WERKEN
ALS EXPORTPRODUCT
+ WATERTORENS + NIO
MAAKT WOONBOOT +
HAAGSE SPAGAAT
DOOR SPUIFORUM
+ ZECC BEVRIJD VAN
FRANJE EN POEHA +
URBAN SYNERGY DOET
HET IN CARAVANS
+ NIEUW OLYMPISCH
SPORTCONCEPT

DE ESSENTIE
VAN ONS
DRIEMANSCHAP
IS DE ZAKELIJKE
EN CREATIEVE
KANT VAN HET
VAK COMBINEREN
TOT EEN
UITGEBALANCEERD
GEHEEL WAAR
WE ENERGIE VAN
KRIJGEN

V.l.n.r. Bart Kellerhuis,
Marnix van der Meer en
Steven Nobel.

Balans tussen zakelijkheid en creativiteit

Wat is de vraag, wat is de context, wat is überhaupt de zin van een ingreep

Zecc formuleerde in het jaar dat de crisis uitbrak *Grounded Architecture* dat staat voor functionaliteit, esthetica en duurzaamheid. De formulering ontdeed het Utrechtse architectenbureau van alle franje en poeha en bracht het inzicht waar ze als architect goed in willen zijn. Zecc wil niet doorslaan in functionele pragmatiek, überesthetische architectuur of geitenwollensokkenbouwsels. Waar het om gaat, is verdomd goede gebouwen maken. Dat is hun missie.

In de tien jaar dat Zecc Architecten actief is, verzezen er volgens oprichter Marnix van der Meer gebouwen met typische Zecc-kenmerken. Een soort oeuvre dus. Het effect dat het Utrechtse bureau met architectuur wil bereiken, is dat hun ingreep in een gebouw er bij eerste aanblik uitziet als een radicale stijlbreuk, maar dat bij nader inzien een nadrukkelijke verbinding met het oorspronkelijke gebouw tot stand blijkt te zijn gebracht. Dat was al te zien bij de uitbouw in koper voor een woonhuis in Utrecht; een project uit de begindagen van Zecc. De vorm staat haaks op de oorspronkelijke kapvorm, maar het materiaal krijgt in de loop van de tijd een patina dat nauw aansluit bij het metselwerk van het huis en de omliggende gebouwen. Een vergelijkbare ingreep realiseerde Zecc in Amsterdam-Zuid door de pui van een woning compleet te slopen en elementen uit de oude pui – het ritme van de raampjes en glasroedes – te zeefdrukken op het glas van de nieuwe pui. Zo bleven in de nieuwe vorm referenties naar de oorspronkelijke bebouwing behouden. Dat is volgens Van der Meer een van zijn thema's: zoeken naar hoe je radicaliteit en subtiliteit in een gebouw kunt laten samengaan. Architectuur is voor hem verbintenis aangaan met de bestaande omgeving. Hij is niet van de generatie die iconen opricht die het bestaande stedelijke weefsel ontkennen.

Jullie werk staat regelmatig in publicatiebladen. Is de particulier jullie belangrijkste opdrachtgever?

Belangrijk zeker, maar niet uitsluitend. We werken ook voor corporaties, de overheid en pas nog hebben we het Drents archief opgeleverd, ons eerste openbare gebouw. Wel is het zo dat je in particulier opdrachtgeverschap een idee heel sterk kunt neerzetten. Zo hadden we eens een kunstenaar en een theoloog als opdrachtgever. De vrouw wilde een atelier met openslaande deuren naar de tuin, de theoloog had behoefte aan een bibliotheek zonder uitzicht met alleen 'hemels licht' van boven. Zo'n expliciete wens kan je als architect extreem uitvergroten in vorm. Dergelijke vragen kom je alleen tegen bij particuliere opdrachtgevers.

In een interview in dit blad in 2005 zei je dat architectuur vooral 'leuk' moest zijn. Kom je in deze tijd nog weg met die opvatting?

Die uitspraak over plezier en leuk deden we toen ons bureau net bestond. In Utrecht was in die tijd weinig ruimte voor eigentijdse architectuur en toen de stad in 2005 het 750-jarig bestaan van de Dom vierde, hebben wij als provocerend gebaar en een roep om aandacht overall in de stad piepschuimen Domtorens van 6 meter hoog neergezet. En hoewel we inmiddels een stuk serieuzer zijn geworden, ben ik nog steeds van mening dat architectuur plezier moet uitstralen.

Zecc is dus volwassen geworden?

Klopt. In 2008, het jaar dat de crisis uitbrak, sloten we een deal met reclamebureau Heldergröen. Wij gingen met het interieur van hun kantoor aan de slag en in ruil boog het reclamebureau zich over onze huisstijl. Heldergröen dwong ons na te denken over onze visie, wie we zijn, waar we voor staan en wat onze grondhouding is. Daaruit is *Grounded Architecture* ontstaan. *Grounded* staat voor drie grondbeginselen. Op de eerste plaats gaat het over een functionele, pragmatische benadering van het vak; wat is de vraag, wat is de context, wat is überhaupt de zin van een gebouw of een ingreep. De tweede betekenis gaat over geaardheid, dus over de belevingswaarde van het

HOEWEL WE
INMIDDELS EEN
STUK SERIEUZER
ZIJN GEWORDEN,
BEN IK NOG STEEDS
VAN MENING DAT
ARCHITECTUUR
PLEZIER MOET
UITSTRALEN

functionele. Hoe zit het met de esthetiek, de ruimte, akoestiek en lichtval, kortom met de zintuiglijke kant van een gebouw. De derde betekenis gaat in de breedste zin over duurzaamheid, dus over materiaalkeuze, flexibiliteit en energie. *Grounded Architecture* ontdeed Zecc van alle franje en poeha. Wat we ontdekten, is dat we goed zijn in de combinatie functie, esthetiek en duurzaamheid. We willen niet doorslaan in een soort functionele pragmatiek, ook niet in überesthetische architectuur of geitenwollensokkenbouwsels. Waar het om gaat, is de drie-eenheid. Zecc wil met de drie tools functionaliteit, esthetica en duurzaamheid verdomd goede gebouwen maken. Dat is onze missie.

Opdrachtgevers verlangen individuele expressie, Zecc vergroot de vraag uit: 'U vraagt en Zecc draait'?

Wij zeggen wel eens: 'u vraagt en wij draaien door', maar dat is een intern grapje. Een opdrachtgever krijgt uiteraard wat hij vraagt, maar we zijn het aan onze missie verplicht de betekenis van een pve te doorgronden. Zo wilde het Drents Archief een *eyecatcher*. Toen wij doorvroegen naar de betekenis van die wens, kwam de gebruiker niet verder dan een groot led-scherm in de tuin om activiteiten op aan te kondigen. Wij vertaalden zijn *eyecatcher* in een wit entreegebouw in eigentijdse iPhone-architectuur, dat de bezoeker als in een tijdsmachine het gebouw inbrengt. En dat is de essentie van ons vak. Het pve analyseren en interpreteren en een betere, verrassender uitkomst bieden. Dat is heel wat anders dan klakkeloos doen wat gevraagd wordt en 'losse flodder'-architectuur creëren.

In 2005 zei je ook dat zintuiglijke ervaring belangrijk is, hoe vertaalt Zecc dit in gebouwen?

Bij kleinere, particuliere projecten kan je het zintuiglijke aspect van het vak het meest expliciet maken. Zo hebben we in een woonhuis een bar gemaakt van gestapelde, vers gezaagde eiken houtblokken. Je ruikt in die ruimte het verse hout. Bovendien krimpt vers hout en

als je daar dan verlichting achter aanbrengt ontstaat een lichteffect. Daarnaast is het materiaal aibaar. Het voelt goed. Daarmee is het meubel een klein voorbeeld van hoe we zintuiglijkheid in ons ontwerp tot uitdrukking brengen. Die kennis zetten we ook in bij andere opdrachten. Neem het kantoor van de belastingdienst in Utrecht, onze eerste overheidsopdracht. Wij hebben gekozen voor een haast huiskamerachtige sfeer als reactie op het saaie en grijze imago dat deze organisatie aankleeft. Het resultaat is kurk op de vloer en gordijnen. Oude systeemwanden bekleedden we met behang. Die sfeer konden we bereiken door in een-op-eengesprekken, als was het een opdracht van een particulier, het programma van eisen invulling te geven. Door die intieme benadering maken we toch andere keuzes.

Ondanks de crisis in de bouw zie je nooit een architect bij Pauw & Witteman of DWDD. Waarom?

Je hebt grofweg drie type bureaus: zij die het bijtje erbij neergooien omdat ze volgend zijn in wat de economie te bieden heeft en als dat te weinig is, hun heil elders zoeken. Daarnaast zijn er bureaus die hun vleugels internationaal uitslaan en die het voor de wind gaat. De derde variant, en Zecc hoort daar zeker bij, zijn bureaus die niet klagen, maar zelf interessant werk genereren ongeacht of dat een herbestemming, een interieur, een particulier of een overheidsopdracht is. Waar het om gaat, is dat je kansen creëert. Dus niet bij de pakken neerzitten, maar je creativiteit inzetten en breed naar het vak kijken. Gelukkig zijn er veel dergelijke bureaus die in allerlei samenwerkingsverbanden actief zijn in Nederland. Deze collega's hebben geen *overall view* waar Pauw & Witteman en DWDD op zitten te wachten. Mensen met oorspronkelijke ideeën over architectuur zijn blijkbaar niet goed voor de kijkcijfers omdat hun opvattingen per definitie niet gaan over de grootste gemene deler. Wie origineel is komt niet op de buis en dat kan wel eens de oorzaak zijn van onze relatieve onzichtbaarheid.

Schets eens in kort bestek de Zecc-geschiedenis tot nu toe?

Ik begon in 2003 samen met Rolf Bruggink Zecc Architecten. Vier jaar na oprichting verliet hij het bureau en stond ik er vijf jaar lang alleen voor. Sinds 2012 zijn voormalig medewerkers Bart Kellerhuis en Steven Nobel

Links: Bart Kellerhuis (1978) studeerde HTS bouwkunde op de HAN en werkte vervolgens als projectleider bij Rappange en Partners. In 2008 trad hij in dienst bij Zecc, waar hij in 2012 partner werd. In 2011 voltooide Bart zijn opleiding Architectuur aan de Academie van Bouwkunst te Amsterdam.
Midden: Marnix van der Meer (1972) studeerde architectuur aan de Hogeschool van Utrecht en aan de Academie van Bouwkunst van Amsterdam. Voor hij in 2002 Zecc oprichtte, werkte Marnix enkele jaren bij Meyer & Van Schooten Architecten.
Rechts: Steven Nobel (1981) studeerde eerst architectuur op de Hogeschool in Utrecht, vervolgens een jaar aan de TU Eindhoven. Daarna besloot hij zijn opleiding te vervolgen aan de Amsterdamse Academie van Bouwkunst. Steven begon als stagiair bij Zecc in 2003 en klom op tot partner in 2012.

partner bij Zecc. Een prima beslissing. Ik ben geen einzelgänger. Ik moet een team bevlogen mensen om me heen hebben en kunnen sparren. In dat verband spreken wij over *the Zecc firm en the Zecc family*. De firm is een bedrijf dat winst moet maken, salaris uitbetaalt en zorgt voor alle praktische kanten van het bureau. The family zien we als een informele club geestverwanten die experimenteert, onderzoekt en plezier maakt. Zonder de basisgedachten van *Grounded Architecture* te verloochenen, laten we beiden gezichten zien. Ook en vooral aan onze opdrachtgevers. We kunnen super zakelijk zijn, maar een uitgewerkt idee ook op losse schroeven zetten als het pve een nieuwe impuls nodig heeft. Dat is een essentieel aspect van ons driemanschap; de zakelijke kant van het vak combineren met de creatieve aspecten en wel zo, dat er een uitgebalanceerd geheel ontstaat waaraan wij energie kunnen ontlenen. En zonder onbescheiden te zijn: daar zijn we verdomd goed in.

